

□
**МОНГОЛ УЛСЫН ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ ОЛОН УЛСЫН СЭРГЭЭГДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ
АГЕНТЛАГ (ОУСЭХА)-ИЙН ДҮРЭМ**

2009 оны 12 дугаар сарын 4-ний өдөр

Бонн хот

- Энэхүү Дүрмийн оролцогч Талууд
- Тогтвортой хөгжлийг хангах үүднээс сэргээгдэх эрчим хүчний ашиглалтыг өргөжүүлэх, нэмэгдүүлэх явдлыг хөхиүлэн дэмжихийг эрмэлзэн,
- Эрчим хүчний аюулгүй байдал, эрчим хүчний үнийн тогтворгүй байдлын асуудлуудыг үе шаттайгаар шийдвэрлэхэд сэргээгдэх эрчим хүч өргөн боломж олгоно гэсэн хатуу итгэлдээ урамшиж,
- Сэргээгдэх эрчим хүч нь агаар мандал дахь хүлэмжийн хийн агууламжийг багасгаж, улмаар уур амьсгалын тогтолцоог тогтворжуулахад хувь нэмэр оруулан, нүүрстөрөгчийн хий бага гаргадаг эдийн засагт тогтвортой, баталгаатай, аажмаар шилжих боломж бий болгоход голлох үүрэг гүйцэтгэнэ гэдэгт итгэн,
- Эдийн засгийн тогтвортой өсөлтийг дэмжих, ажил эрхлэлт бий болгоход сэргээгдэх эрчим хүчний технологийн үзүүлэх эерэг нөлөөг нэмэгдүүлэхийг хүсч,
- Сэргээгдэх эрчим хүч нь улс орнуудад, ялангуяа хөгжиж буй орнуудад бусдаас тусгаарлагдсан, алслагдмал бүс нутаг, арлуудад төвлөрсөн бус эрчим хүчээр хангах асар их нөөц бололцоо агуулж байдагт урам орон,
- Хатуу түлшний хэрэглээ, уламжлалт био түлшний үр ашиггүй хэрэглээ нь эрүүл мэндэд сөрөг үр дагавартай байдагт сэтгэл зовниж,
- Сэргээгдэх эрчим хүчийг эрчим хүчний үр ашгийг сайжруулахтай хослуулан ашиглах нь ирж буй хэдэн арван жилд огцом өсөх хандлагатай дэлхий дахины эрчим хүчний эрэлт хэрэгцээг тухай бүр хангаж чадна гэдэгт үл эргэлзэн,
- Өөрийн гишүүдийн хоорондын хамтын ажиллагааг хөнгөвчлөх, мөн сэргээгдэх эрчим хүчний ашиглах явдлыг дэмждэг бусад байгууллагатай нягт хамтран ажиллах Олон улсын сэргээгдэх эрчим хүчний байгууллагыг байгуулах хүсэл эрмэлзлээ нотлон,
- Дорхи зүйлийн талаар хэлэлцэн тохиров.
Үүнд:
- 1 дүгээр зүйл
- Агентлаг байгуулах тухай
- А. Энэхүү Дүрмийн оролцогч Талууд Олон улсын сэргээгдэх эрчим хүчний агентлаг (цаашид «Агентлаг» гэнэ)-ийг дор дурдсан журам, нөхцлийн дагуу байгуулж байна.
- Б. Агентлаг нь өөрийн үйл ажиллагаандаа бүх гишүүний эрх тэгш байх зарчмыг баримтлах бөгөөд гишүүдийнхээ бүрэн эрхт байдал, эрх мэдлийг зүй ёсоор хүндэтгэнэ.
- 2 дугаар зүйл
- Зорилго
- Агентлаг нь сэргээгдэх эрчим хүчний бүхий л төрлийг өргөн хүрээтэй түлхүү нэвтрүүлэх, ашиглах явдлыг хөхиүлэн дэмжинэ. Чингэхдээ:
 - а) сэргээгдэх эрчим хүчийг эрчим хүчний үр ашгийг дээшлүүлэх арга хэмжээнүүдтэй хослуулснаас үүдэх үндэсний болон дотоодын эн тэргүүний зорилт, ашиг тусыг;
 - б) байгалийн нөөцөд учруулж буй дарамтыг багасгах, ой мод устгах, ялангуяа халуун орны бүсийн ой мод устгах, цөлжилт, биологийн төрөл зүйл хорогдох явдлыг бууруулах замаар хүрээлэн буй орчныг хамгаалах; уур амьсгалыг хамгаалах; эдийн засгийн өсөлт болон нийгмийн эв зохицол, түүнчлэн ядуурлыг бууруулах, тогтвортой хөгжлийг хангах; эрчим хүчний хангамж болон, аюулгүй байдал; бүсийн хөгжил, үе үеийхний хариуцлагад сэргээгдэх эрчим хүчний оруулах хувь нэмрийг,
- тус тус анхаарч ажиллана.
- 3 дугаар зүйл
- Тодорхойлолт
- Энэхүү Дүрэмд «сэргээгдэх эрчим хүч» гэдэг нэр томъёог сэргээгдэх эрчим хүчний эх үүсвэрээс тогтвортой байдлаар гаргаж буй эрчим хүчний бүхий л хэлбэр гэж ойлгох бөгөөд үүнд:
 - 1. Био эрчим хүч;
 - 2. Газрын гүний дулааны эрчим хүч;
 - 3. Усны эрчим хүч;
 - 4. Далайн эрчим хүч, түүний дотор татлага, түрлэг, давалгаа, далайн халуун усны эрчим хүч;
 - 5. Нарны эрчим хүч болон
 - 6. Салхины эрчим хүч тус тус багтана.
- 4 дүгээр зүйл
- Үйл ажиллагаа

А. Сэргээгдэх эрчим хүчний технологийн тэргүүний төв байж, практик хэрэглээний туршлага болон бодлогоор хангах, сэргээгдэх эрчим хүчний холбогдолтой бүхий л асуудлаар дэмжлэг үзүүлэх, мэдлэг, технологийг үр өгөөжтэй хөгжүүлэх, дамжуулах үйл ажиллагаанаас ашиг тус хүртэхэд нь улс орнуудад туслах зорилго бүхий зохион байгуулагч, дэмжин тэтгэгч болохын хувьд тус Агентлаг нь дараахь үйл ажиллагааг явуулна. Үүнд:

1. Гишүүдийн ашиг тусын тулд тус Агентлаг нь:

а) сэргээгдэх эрчим хүчний өнөөгийн практик, түүний дотор бодлогын арга хэрэгсэл, урамшуулал, хөрөнгө оруулалтын механизм, шилдэг практик, технологи, цогц систем, тоног төхөөрөмж, амжилт, алдаа зэргийн хүчин зүйлийг задлан шинжлэх, мониторинг хийх, Гишүүдийн бодлогод нөлөөлөхгүйгээр системчлэх;

б) энэхүү болон бусад холбогдох салбарт ажиллаж буй засгийн газрын болон төрийн бус байгууллага, сүлжээнүүдтэй яриа хэлцээ өрнүүлэх, харилцан ажиллах;

в) Гишүүн улсын хүсэлтээр тухайн улсын хэрэгцээг харгалзан бодлогын зөвлөгөө өгч, туслалцаа үзүүлэх, мөн сэргээгдэх эрчим хүчний бодлого болон хэрэгжүүлэх цар хүрээний нөхцлийн талаарх олон улсын яриа хэлэлцээг хөхиүлэн дэмжих;

г) Холбогдох мэдлэг болон технологийг шилжүүлэх явдлыг сайжруулах, мөн Гишүүн улсуудын орон нутгийн чадавхи, чадварыг, түүнчлэн хоорондын уялдаа холбоог хөгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;

д) Гишүүн улсуудад мэдлэг олгох сургалт зохион байгуулж чадавхийг нь бэхжүүлэх санал тавих;

е) Гишүүн улсуудад тэдний хүсэлтээр сэргээгдэх эрчим хүчний санхүүжүүлэлтийн талаар зөвлөгөө өгөх, холбогдох механизмыг ашиглахад туслалцаа үзүүлэх;

ж) Нийгэм, эдийн засгийн асуудлыг хамарсан судалгааны ажил явуулахыг хөхиүлэн дэмжих, судалгааны сүлжээ, хамтарсан судалгаа, технологийг хөгжүүлэх, зохистой ашиглахыг дэмжих; мөн

з) Холбогдох хэлэлцүүлэгт идэвхтэй оролцож нөхцөл байдлыг ул суурьтай ойлгосны үндсэн дээр сэргээгдэх эрчим хүчтэй холбоотой үндэсний болон олон улсын техникийн стандартыг ашиглах болон хөгжүүлэх талаар мэдээллээр хангах.

2. Мөн, Агентлаг нь сэргээгдэх эрчим хүчний үр ашиг, боломж бололцооны талаарх мэдээллийг дэлгэрүүлж, олон нийтийн ухамсрыг дээшлүүлнэ.

Б. Агентлаг нь үйл ажиллагаагаа явуулахдаа:

1. НҮБ-ын энх тайвныг бэхжүүлэх, олон улсын хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх зарчим, зорилгын дагуу болон НҮБ-ын тогтвортой хөгжлийн бодлоготой уялдаатай ажиллана;

2. Өөрийн бүхий л зорилгодоо хүрэх үүднээс өөрийн нөөцөө үр ашигтай зарцуулах, мөн хөгжиж буй орнууд, алслагдсан болон тусгаарлагдсан бүс нутаг, арлуудын онцгой хэрэгцээ шаардлагыг харгалзаж, Гишүүн улсууд болон дэлхийн бусад бүх хэсэгт хамгийн их ашиг тус өгөхийг эрмэлзэн үйл ажиллагаагаа явуулна;

3. шаардлагагүй ажил давхардалтаас сэргийлэх үүднээс одоогийн байгаа институт болон байгууллагуудтай хамтран ажиллах, харилцан ашигтай харилцааг хөгжүүлэхийн төлөө чармайх, сэргээгдэх эрчим хүчийг хөгжүүлэхийг зорилго болгосон засгийн газар, бусад байгууллага болон агентлагуудын явуулж буй үйл ажиллагаа, хөрөнгө нөөцөнд түшиглэх, түүнийг үр ашигтай, үр дүнтэй зарцуулна.

С. Агентлаг нь:

1. Гишүүн улсуудад үйл ажиллагааны жилийн тайланг танилцуулна;

2. Гишүүн улсуудад өгсөн бодлогын зөвлөгөөний талаар дараа нь мэдээлнэ;

3. Энэ салбарт ажиллаж буй олон улсын байгууллагуудын үйл ажиллагаа, тэдэнтэй хамтран ажилласан болон зөвлөлдсөн талаар Гишүүн улсуудад мэдээлнэ.

5 дугаар зүйл

Ажлын хөтөлбөр болон төсөл

А. Агентлаг нь Нарийн бичгийн дарга нарын газраас боловсруулсан, Зөвлөлөөр хэлэлцүүлэн улмаар Ассамблейгаар батлагдсан жил бүрийн үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн дагуу үйл ажиллагаагаа явуулна.

Б. Агентлаг нь үйл ажиллагааны хөтөлбөрөөс гадна Гишүүн улсуудтай зөвлөлдсөний үндсэн дээр, тэдний санал зөрөлдсөн тохиолдолд Ассамблейгаар хэлэлцүүлэн баталсан нөхцөлд өөрийн санхүүгийн бус нөөцийг ашиглан Гишүүн улсуудын санаачлан санхүүжүүлэх төслүүдийг хэрэгжүүлж болно.

6 дугаар зүйл

Гишүүнчлэл

А. Гишүүнчлэл нь НҮБ-ын Гишүүн улсуудад болон тус Дүрэмд заасан зорилго, үйл ажиллагааны дагуу ажиллах чадвар болон хүсэл эрмэлзэл бүхий бүс нутгийн засгийн газар хоорондын эдийн засгийн интеграцийн байгууллагуудад нээлттэй. Бүс нутгийн засгийн газар хоорондын эдийн засгийн интеграцийн байгууллага нь Агентлагт гишүүнээр элсэхийн тулд дор хаяж нэг улс нь тус агентлагийн гишүүн бүхий тусгаар улсуудаас бүрдсэн байх бөгөөд тухайн гишүүн улсад байгууллагын бусад гишүүд нь агентлагийн хариуцах асуудлын хүрээнд дор хаяж нэг асуудлаар бүрэн хариуцах эрх мэдлийг нь шилжүүлэн өгсөн байна.

Б. Тийм Улсууд болон бүс нутгийн засгийн газар хоорондын эдийн засгийн интеграцийн байгууллагууд нь:

1. Энэхүү Дүрэмд гарын үсэг зурж, соёрхон баталсан тухай жуух бичгээ хадгалуулснаар Агентлагийн үндэслэгч гишүүн болно.

2. Гишүүн болох хүсэлтийг нь баталсны дараа нэгдэн орсон тухай жуух бичгээ хадгалуулснаар Агентлагийн гишүүн болно. Гишүүн болох хүсэлтийг Гишүүдэд тарааснаас хойш гурван сарын дотор аливаа эсэргүүцэл гараагүй тохиолдолд Гишүүн болсонд тооцно. Эсэргүүцэл гарсан тохиолдолд хүсэлтийг 9 дүгээр зүйлийн "З" хэсгийн дугаар 1-ийн дагуу Ассамблейгаар шийдвэрлэнэ.

В. Аливаа бүс нутгийн засгийн газар хоорондын эдийн засгийн интеграцийн байгууллагын хувьд тухайн байгууллага болон Гишүүн Улсууд нь энэхүү Дүрмээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхтэй холбоотой тус тусын хариуцлагаа тодорхойлно. Тухайн байгууллага болон Гишүүн Улсууд энэ Дүрмийн дагуу санал өгөх болон бусад эрхээ нэгэн зэрэг эдлэхийг хориглоно. Дээр дурдсан байгууллагууд өөрсдийн соёрхон баталсан болон нэгдэн орсон тухай жуух бичигтээ энэхүү Дүрмээр зохицуулж буй асуудлуудтай холбогдсон өөрсдийн эрх мэдлийн хүрээг тодорхой мэдэгдэнэ. Эдгээр байгууллагууд нь мөн өөрсдийн эрх мэдлийн хүрээнд гарсан аливаа холбогдох өөрчлөлтийн талаар Хадгалагч улсын Засгийн газарт мэдээлнэ. Бүс нутгийн засгийн газар хоорондын эдийн засгийн интеграцийн байгууллага нь өөрийн эрх мэдлийн хүрээний асуудлаар санал хураалтад оролцох тохиолдолд энэхүү Агентлагийн гишүүн болох өөрийн Гишүүн Улсуудын тоогоор санал өгнө.

7 дугаар
зүйл

Ажиглагчид

А. Ассамблейгаас ажиглагчийн статусыг

1. сэргээгдэх эрчим хүчний салбарт идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулж буй засгийн газар хоорондын болон төрийн бус байгууллагуудад;

2. Дүрмийг хараахан соёрхон батлаагүй боловч Гарын үсэг зурсан этгээд, болон

3. гишүүн болох хүсэлтийг нь энэхүү Дүрмийн 6 дугаар зүйлийн Б хэсгийн дугаар 2-ын дагуу баталсан гишүүн болох хүсэлт гаргагч

- тус тус
олгоно.

Б. Ажиглагчид нь Ассамблей болон түүний салбар байгууллагуудын нээлттэй чуулганд санал өгөх эрхгүйгээр оролцож болно.

8 дугаар
зүйл

Байгууллагууд

А. Агентлагийн гол байгууллагуудыг үүгээр байгуулав.
Үүнд:

1. Ассамблей

2. Зөвлөл,
болон

3. Нарийн бичгийн дарга нарын
газар

В. Ассамблей болон Зөвлөл нь өөрсдийн чиг үүргийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай гэж үзвэл холбогдох салбар байгууллагыг энэхүү Дүрэмд нийцүүлэн Ассамблейн зөвшөөрөлтэйгээр байгуулж болно.

9 дүгээр
зүйл

Ассамблей

А.1. Ассамблей нь Агентлагийн эрх барих дээд байгууллага мөн.

2. Ассамблей нь энэхүү Дүрмийн хүрээний болон энэ Дүрэмд заасан аливаа байгууллагын эрх мэдэл, чиг үүрэгтэй холбоотой аливаа асуудлыг хэлэлцэж болно.

3. Аливаа тийм асуудлаар Ассамблей нь

а.) аливаа тийм байгууллагад зөвлөмж өгч, шийдвэр гаргана;

б.) Агентлагийн Гишүүдэд тэдний хүсэлтийн дагуу зөвлөмж өгнө;

4. Түүнчлэн, Ассамблей нь Зөвлөлөөр хэлэлцэх асуудлаар санал гаргах, Агентлагийн үйл ажиллагаатай холбогдсон аливаа асуудлаар Зөвлөл болон Нарийн бичгийн дарга нарын газраас илтгэл гаргахыг нэхэмжлэх бүрэн эрхтэй.

Б. Ассамблей нь Агентлагийн бүх гишүүдээс бүрдэнэ. Ассамблей өөрөөр шийдээгүй бол ээлжит чуулганаа жилд нэг удаа зохион байгуулна.

В. Ассамблейд Гишүүн улс бүр нэг төлөөлөгчийг оролцуулна. Төлөөлөгчийг орлон төлөөлөгч болон зөвлөхүүд дагалдаж болно. Тухайн орны төлөөлөгчдийн оролцох зардлыг гишүүн улс хариуцна.

Г. Ассамблей өөрөөр шийдээгүй бол Ассамблейн чуулган Агентлаг байрлаж байгаа газар зохиогдоно.

Д. Ассамблейн ээлжит чуулганы эхэнд Ерөнхийлөгчийг сонгож харин шаардлагатай гэж үзсэн бусад албан тушаалтныг бүс нутгийн төлөөллийг харгалзан сонгоно. Тэд дараагийн ээлжит чуулганаар шинэ Ерөнхийлөгч болон бусад албан тушаалтныг сонгогдол ажил үүргээ гүйцэтгэнэ. Ассамблей нь Дүрэмд заасны дагуу дэгийнхээ горимыг батална.

Е. 6 дугаар зүйлийн В заалтад заасны дагуу Агентлагийн гишүүн бүр нэг саналтай байна. Ассамблей нь дэгийн асуудлаар санал хураалтад оролцсон гишүүдийн энгийн олонхоор шийдвэрээ гаргана. Харин агуулгын чанартай асуудлыг чуулганд оролцсон гишүүдийн нийтийн тохиролцоогоор шийднэ. Хэрэв нийтийн тохиролцоонд хүрч чадаагүй бол, хоёроос илүүгүй гишүүн татгалзсан тохиолдолд Дүрэмд өөрөөр заагаагүй бол тохиролцоонд хүрсэн гэж үзнэ. Хэлэлцэж байгаа асуудал агуулгын чанарынх мөн эсэхийг тогтоох шаардлага гарвал чуулганд оролцсон гишүүдийн тохиролцоогоор Ассамблей өөр шийдвэр гаргаагүй бол тухайн асуудлыг агуулгын чанартай асуудалд тооцно. Энэхүү асуудлаар нийтийн тохиролцоонд хүрч чадаагүй бол хоёроос илүүгүй гишүүн татгалзсан тохиолдолд тохиролцоонд хүрсэн гэж үзнэ. Агентлагийн гишүүдийн олонх ирсэн бол Ассамблейн ирц бүрдсэн тооцно.

Ж. Оролцож байгаа гишүүдийн тохиролцоогоор Ассамблей нь:

1. Зөвлөлийн гишүүдийг сонгоно;

2. Зөвлөлөөс оруулж буй Агентлагийн төсөв, үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг ээлжит чуулганаар батална. Төсөв, үйл ажиллагааны хөтөлбөрт өөрчлөлт оруулах бүрэн эрх эдэлнэ;